

EFOP-3.4.3-16-2016-00014

Prof. Dr. Homoki-Nagy Mária

Magánjogtörténet

Jelen tananyag a Szegedi Tudományegyetemen
készült az Európai Unió támogatásával.

Projekt azonosító: EFOP-3.4.3-16-2016-00014

Szegedi Tudományegyetem

Cím: 6720 Szeged, Dugonics tér 13.

www.u-szeged.hu

www.szechenyi2020.hu

1

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFECTETÉS A JÖVŐBE

A KURZUS ALAPADATAI

A tárgy jellege	kollokviummal záródó előadás
Tagozat	MAT-JN-17/EN
Tárgyfelelős tanszék	SZTE Állam- és Jogtudományi Kar Magyar Jogtörténeti Tanszék
Oktatók	Prof. Dr. Homoki-Nagy Mária egyetemi tanár
Elérhetőség	6721 Szeged, Bocskai u. 10-12. 2. emelet 44. szoba Tel/Fax: (62) 544-412 E-mail: jogtort@juris.u-szeged.hu
Tantárgyi kreditpontok	5
Követelmények	az adott tantárgy követelményei a tantárgy coospace színterén

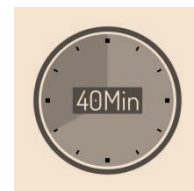
A TANANYAG ELSAJÁTÍTÁSÁHOZ JAVASOLT MÓDSZERTAN

1. Olvassa el a tantárgy alapadatait.
2. Ismerje meg a tantárgy követelményrendszerét.
3. Figyelmesen olvassa el az olvasóleckét.

Az olvasólecke feldolgozásához szükséges idő: kb. 35-40 perc

4. Tanulmányozza a kötelező tananyag vonatkozó részeit. A tananyag elsajátításához segítséget nyújt az ajánlott irodalom.
5. Válaszoljon az önellenőrző kérdésekre.
6. Amennyiben további segítségre van szüksége a tananyag megértéséhez, akkor jelezze a tantárgy oktatójának.

Fejezetek a polgári kor magánjogtörténetéből 8.

Adásvétel:

Az adásvétel olyan szerződés, amelynél fogva az eladó az árut a vevőre átruházni, a vevő pedig ennek fejében a vételárat megfizetni tartozik. Az eladónak tulajdonátruházási szándékkal kell a dolgot átadni, a vevőnek tulajdonszerzési szándékkal kell a dolgot átvenni.

Az olyan adásvételt, amelynél az eladó még csak ezután megszerzendő ingó dolgot ad el, *szállítási szerződésnek* nevezzük.

Az áruszállítási szerződés első törvényi szabályozása hazánkban az 1844:VI. tc.B) történt.

„Nyugtató arról a 200 pengő forintról, melyeket nekünk P.S adott annak biztosítására, hogy ő Radnáról vagy Solymosról... a város részére a folyó 1853. esztendő october 1. napjáig 71 és fél köböl un. flaszter követ, köblit 48 forint 30 krajcáron pengőben szállít, ellenkező esetben nemcsak a most letett 200 pengő forintja vesz el, hanem egyszersmind ezáltal, vagy is a le nem szállítás által okozandó károk is rajta megveendők lesznek.” (MNL CSML Szeged, Csanád megyei törvényszék iratai IV:B)

A vételárnak rendszerint készpénzben kell állnia.

A vételárnak az áruk forgalmi értékéhez való aránya közömbös. A magyar magánjog nem ismerte a feléntúli sérelem – *laesio enormis* - címén való megtámadási okot. Az OPTK viszont ismerte ezért a Kereskedelmi törvénykönyvben kifejezetten kimondták a *laesio enormis* elvének tilalmát.

(*laesio enormis*: a megvett áru értéke a felét sem éri el a kifizetett vételárnak)

280. §. Kereskedelmi ügyletek a felén tuli sérelem miatt meg nem támadhatók.⁽⁵⁾

1. kép: A kereskedelmi törvény a *laesio enormis* elvének tilalmát kimondó rendelkezése

Az adásvételi szerződés konszenzuális szerződés, ha a felek a vétel tárgyában és a vételárban megegyeztek, a szerződés létrejött.

Az áru átadása és a vételár megfizetése a szerződés teljesítéséhez tartozik.

(A kereskedelmi vétel: ingó dolog megvétele továbbadás szándékával. Ennek szabályait a kereskedelmi törvény szabályozta. Ingatlan dolog sohasem lehet kereskedelmi vétel tárgya.)

Az eladó kötelezettsége:

1. az árut a vevőnek átadni, az azon levő tulajdonjogot átruházni; ingatlan dolog esetén köteles a

vevő számára telekkönyvi bekebelezési engedélyt adni,

- az áruval együtt annak minden tartozékát is köteles átadni;
- köteles az árut a vevő birtokába bocsátani, ami általában a teljesítés helyén történik;
- kárveszélyviselés: az átadás időpontja az irányadó. Ha a vétel tárgyában az átadás előtt kár keletkezett, amelyben sem az eladó, sem a vevő nem volt vétkes – *vétlen kár* - akkor az az eladót terheli. Átadás után bekövetkezett vétlen kárt már a vevő viseli. Ha a vevő átvételi késedelembe van, akkor már az átadás előtt átszáll a kárveszély viselése a vevőre.

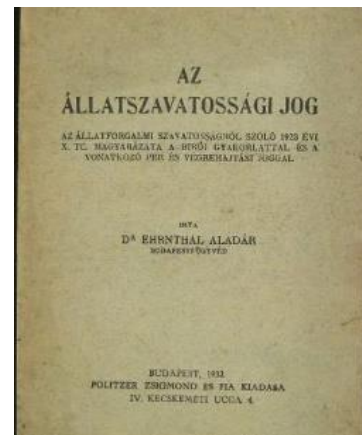
2. szavatosságot vállalni az áruért

- jogszatosság: az eladó szavatol azért, hogy 3. személynek nincs a vétel tárgyára olyan joga, amely a vevő ellen érvényesíthető.
pl. 3. személynek nincs tulajdoni követelése; felel az eladó a jelzálogi terhekért
- kellékszavatosság: az áru rejtett fizikai hibáiért való helytállási kötelezettség. Ez magában foglalja az áru törvényes és kikötött kellékeiért való helytállást.
Adásvétel esetén a vevő kötelessége, hogy az árut megnézze, mert az árunak kívülről is látható hibáiért az eladó nem felel.
Ha az áru kellékhányban szenved, a vevő követelheti: a vételár leszállítását, elállhat a szerződéstől és emellett még kártérítést is kérhet. A vevő a hiányban szenvedett árut köteles az eladónak visszaadni.

állatszavatosság: felelősség az eladott élő állatok betegségeiért.

Az eladó éppen úgy szavatossággal tartozik élő állat esetén a vevőnek azért, hogy az állat nem szenved olyan betegségben, amely az állatot hasznavehetetlenné teszi.

A vevőnek kell bizonyítania, hogy az állat már a vétel előtt beteg volt. (Ez az állatbetegségek lappangási idejével van összefüggésben.) Ha tehát a megvett állatnál a betegség tünetei a vevőnél mutatkoznak, a vevő kötelezettsége az állatot állatorvossal megvizsgáltatni és az eladót azonnal értesíteni. Az orvos tudja megállapítani, hogy milyen betegségben szenved az állat, annak a betegségnek mennyi a lappangási ideje. Csak ezen ismeretek alapján lehet megállapítani, hogy az eladónak kell-e szavatosság alapján a felelősséget vállalni, vagy az állat már a vevőnél lett beteg, ezért a vevő viseli ennek költségeit.

2. kép: Ehrnthal Aladár műve, amelyben az állatszavatosság joggyakorlatát mutatta be

Az állatszavatosság kérdését már az OPTK is szabályozta. A magyar magánjogban a bírói gyakorlat által kialakított szabályokat végül az 1923:X.tc.-ben rögzítették. E törvény a főbb gazdasági állatok – ló, szamár, szarvasmarha, juh, sertés, kecske - esetében ún. főhibákat állapított meg. A tapasztalat alapján kialakult betegségek lappangási idejére vélelmet állapított meg. A törvényben megnevezett betegség a vélelmi időszakban jelentkezett, akkor a törvény alapján azt vélelmezték, hogy az állat az eladónál betegedett meg.

Nincs helye szavatosságnak, ha a vevő az állat hibáját a vételkor ismerte vagy kellő körültekintéssel felismerhette volna, kivéve, ha az eladó csalárdul járt el.

A magyar joggyakorlat szerint a beteg állatot az eladónak vissza kellett venni. Ha az állat megdöglött, akkor lehetőség volt arra, hogy hasonló minőségű, értékű másik állatot adjon át a vevőnek. Mindezen túl köteles volt a vevő kárát megtéríteni. Ebbe beletartozott a beteg állat gyógyításának költsége is.

A vevő kötelezettsége:

1. köteles a vételárat megfizetni

a vevő az áru átadásával egyidőben köteles a vételárat megfizetni. A felek a szerződésben ettől eltérhetnek, de azt külön ki kell kötni.

- ha az eladó az árut átadta, de a vevő a vételár kifizetésével késedelembe esett, akkor az eladó csak a vételárat és késedelmi kamatot követelhet.
- ha az eladó még nem adta át az árut, követelheti új határidő tűzése mellett a vételár kifizetését és annak a kárnak a megfizetését, ami az adós késedelméből adódott (kamat); végső soron elállhat a szerződéstől.

2. az árut átvenni

ha az árut időben nem veszi át a vevő, követelheti annak átvételét, a késedeleméből keletkező kárának megtérítése mellett;

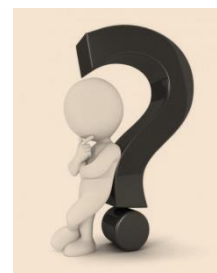
ha romlandó az áru eladhatja, ebből eredő kárának megtérítését követelheti, letétbe helyezheti az árut.

A kötelelem keletkezése:

- szerződésből;
- deliktumból: magánjogi tiltott cselekmények;
- más jogügyletből: pl. családi jog: házassági szerződés, örökbefogadás; öröklési jog: öröklési szerződés, halál esetére szóló ajándékozás

ÖNELLENŐRZŐ KÉRDÉSEK

1. Melyek a kárveszélyviselés szabályai?
2. Mit értünk jogszavatosságon?
3. Mi a kellékszavatosság?
4. Mennyiben különböznek az állatszavatosság szabályai az általános kellékszavatossági szabályoktól?
5. Mi a kereskedelmi vétel?

KÖTELEZŐ TANANYAG

-- az előadásokon elhangzottak

-- Mezey Barna: Magyar jogtörténet. Budapest, Osiris, 2007. 186-188. pp.

<https://www.szaktars.hu/osiris/view/mezey-barna-szerk-magyar-jogtortenet-osiris-tankonyvek-2007/?pg=0&layout=s>

SZÉCHENYI 2020 MAGYARORSZÁG
KORMÁNYAEurópai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Jelen tananyag a Szegedi Tudományegyetemen készült az Európai Unió támogatásával. Projekt azonosító: EFOP-3.4.3-16-2016-00014

SZÉCHENYI 2020 MAGYARORSZÁG
KORMÁNYAEurópai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE